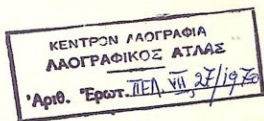

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-1-70/5-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Χωρίον.. Μάνεβι*
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας *Ναυπλίας*
Νομοῦ *Ἀργολίδος*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Λάμπρος*
Ποζιός ἐπάγγελμα *διδάκταλος*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Μάνεβι.. Ἀργολίδος*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον *5*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Παναγιώτης.. Καρα-*
μᾶνος
ἡλικία *64* γραμματικαὶ γνώσεις *ἀπόφοιτος ἑλλην-*
νικοῦ σχολίου τόπος καταγωγῆς *Μάνεβι*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Ὅλας αὐτὰς δύναμιναι καλλιεργηθῶν. ἰκτιβίς προωρίζαντο διὰ τὴν βοσκὴν.*
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ;
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἀνῆκον εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ ἰδιοκτηταί.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατον του ; *Μερικοὶ τῶν διανεμούν μετὰ τοῦ γάμου τῶν τέκνων τῶν μερικοὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν*

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

... Συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... Μαλιστα

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

... Δὲν ὑπῆρχον οὐδὲ ποτε ταινῶν κτημάτων

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίου εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... εἰς Κορινθίον

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται (τῆλης) ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..Με ζωϊκὴν κόπρον ..

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..Κατὰ τὸ ἔτος 1923 ..

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ..

..Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 ..

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον, αὐτὸ ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ..

Εἰς ὅλα τὰ κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ ἴδιος τύπος.
Μετὰ τὸ 1920
Κατεσκεύαζοντο οἱς Μωλιδιαν καὶ Ἀργός

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ..Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1960
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1955.....

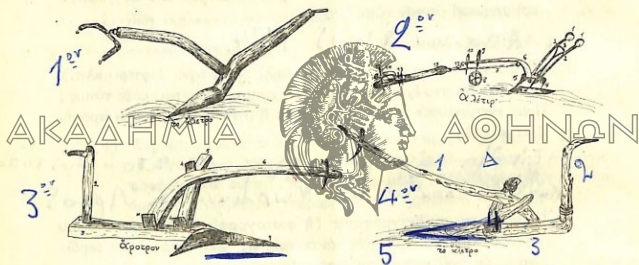
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Α.Π.Θ. τῶν ἔτων 1955.

5) Μηχανή ἀλωνισμού. Α.Π.Θ. τῶν ἔτων 1934.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Τὸ κατασκευάζον... εἰς Ἰ.δ.ε.α. εἰς Κη.Π.Δ. -
ἐργαζοί.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. σταβάρι	6.	11.
2. χίρι δια	7.	12.
3. κοκκιοῦρι	8.	13.
4. σῶτις	9.	14.
5. ὕψι	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

...Τὸ ὕνι... ἦτο... ὡς... τίς... τὸ... εἰς... νι... ζῶ... μ... ν...
 ἄροτρον... καὶ... ἦτο... μ... ν... μ... ρ... ἦ... δ... τῶν
 ἄροτρίων... ὅλων... τῶν... εἰδῶν... τῶν... χωραφιῶν.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... ὡς... εἰς... τὸ

εἰκονιζόμενον... ἄροτρον... εἰς... τὸ...
 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; Ἐ.κ. σιδήρου.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Ἐχρησίστηται... τὸ... ἔκ... π... νι... τὸ... πριόνι,
 τὸ... πριόνι... ἀρίδι... καὶ... τὸ... ξυλοφάι...

πριόνι

ἀρίδι

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο, ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Μ. & Χ. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
 β) *Μ. & Χ. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.* Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Χρησιμοποιοῦνται. ἔξω... ζῶα...*
 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;
Ἦτο ἀναγκαῖος.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λαυριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΖΥΓΩΝ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΩΝ ἢ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ

*Σήμερα δὲν ὑπάρχει...
 Τα ἐξαρτήματα ὠλεμίζοντο. ζῶα, ζυγός.*

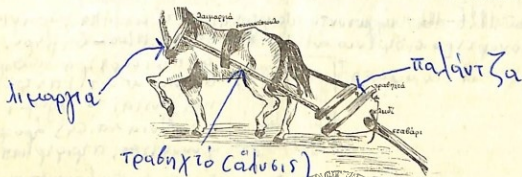
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *Σήμερα δὲν γίνονται ποτε.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε πρὶν ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας : ἄνδρας, ἑπαινωτὸν, διὰ καὶ γυναῖκα ἐν ἀνάγκῃ.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. ὡς ἄνω, ἐξιδιόν, Μόνον, πρὸς ἢ ἀρματωδία, εἶναι εἰσλην.

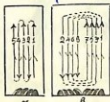
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα, ἢ φωτογραφία). Μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων, ἐξιδιόν, τὰ ἄκρα τοῦ σχοινοῦ εἰσδύονται ἐν χαλινάρια τῶν ἡμιόνων καὶ ἵππων.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Μέχρι τοῦ 1926 ὁργωναν τὸ χωράφι με εὐθεία καὶ εἰδερνία διέτρεκα κατ'εὐθείαν γραμμὴν.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Ἀπὸ τοῦ 1926-1940 ὁργωνντο περιφερειακῶς τὰ χωράφια, με μονότροπο εἰδερνίο καὶ φῖ. Ἀπὸ εἰς τὸ 1940-ἐξ ἔκτερον τὰ περιετρετα εἰδερνία

ὁδηγῶν ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ γίνεται τὸ ὄργωμα με εἰδερνία εἰς τὴν ἄροτρα μονότροπα, περιφερειακῶς

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλως τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

... ἐγένετο καὶ γίνεται εἰς λωρίδας (σπο- ρεί) ;

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακίαν ; Ὁχι....

με αὐλακίαν, ἀλλ' ὡς ἐπιδόρζον ἕνα τμήμα καὶ τὸν ἄροτρον κ.λ.π.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον ;

... Δὲν ἐγένετο οὐδὲ γίνεται με σκαπάνην

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Διὰ τὰ δημητριακὰ ἐγένετο καὶ γίνεται ἕνα κοινὸ ὄργωμα, καὶ κατ'εὐθείαν καὶ σπορά, δὲν προσηγὼτο οὐδὲν ὄργωμα. Τὰ χωράφια ἔβαν καλλιέργηται ἀπὸ πρὶν διὰ καπνοῦ)

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Δίν. γίνεται οὐδέν ὄργωμα.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δίν. καλλιεργεῖντο κηπευτικά. ὁ χρόν. ὁ φύτευμας
ὁ χρόν. πρὸς ἡρ. ὁ χρόν. καλλιεργεῖνται με φηκτερ
καὶ γίνονται 2

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ... ὄργωμα 2

Δίν. γίνεται καθ' ὅσον ἀγρανάπασιν. ὁ χρόν. τοῦ μικροῦ
κλήρου.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Τα. δημητριακά. σπέρνουνται με. ἵνα ὄργωμα τὸν
Νο. ἡ βρ. ὡν.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .. Μεταγερσια. ὁ σπόρος

με. τα. ζώα. ἡ τρακτέρ. σι. γάρ. κο. ν. κα. ὁ. σπέρν. Χρη-
σι. μο. ποι. ἡ. μέαν. ... π. ο. δ. ἡ. ὡν.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
 ψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Μὲ τὰ ζιόνι, δαλαδῆ, διὰ σιδερίνιον κοφτεροῦ
 καὶ πυρίτου ἔργαλειον, ἀεφρωμένον... εἰς τῶν
 ἄκρων ζυλινῆς ράβδου:

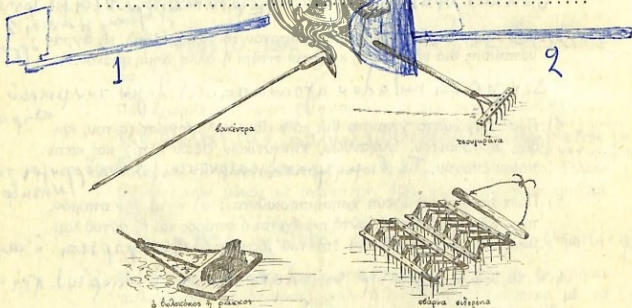
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα);

Μετὰ τὸ ὄργωμα γίνεται σβάρνισμα.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματά τινων ἐκ τούτων).

Γίνεται μὲ μακροκίτην καὶ μακροκίτην (9)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Εἶναι οἱ ὧς ἄνω... ματογκίτρες καὶ οἱ μα-
τογκίτες.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Μόνον κατὰ τὴν... σποράν, κυρίως δὲ διὰ τὸ
γκόρπισμα τῶν λιπαρῶν καὶ 2^{ος} πρόσωπον τῆς οἰκογενείας

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Δίν. γνύται καλλιέργεια ὀσπρίων...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Τὰ πτωχολύρα χωράφια, ρέσταδούρη, βίκο καὶ σπανίως
ρόβη. Μὲ δανὰ τὰ καλὺντρα χωράφια. Τριφύλλι δὲν καλλι-
εργήται.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. Παλαιότερον δὲν ἐκαλλιεργοῦντο.

Σήμερον καλλιεργοῦντο εἰς βραγί. ἔς.....

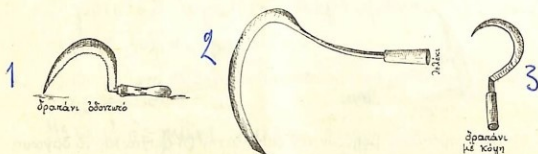
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.' Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μὲ τὸ δρεπάνι, ὡς... τῆς... τοῦ...
ἀριθμοῦ 1

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Δεν ᾤσαν, ἀλλὰ ἐργαλεῖα θερισμοῦ
ἐν χρήσει, τοῦ ὡς ἑνὸς
δρεπάνι.

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Δ.ν. ἀπὸ τῶν
οὐκ ὑπάρχουν χόρτα
κ.λ.π.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

? Ηχοράζοντο... ἀπὸ τὰ μαχαθρία εἰς Ἄργος, ἢ τὰ κτ-
τὰ κτ-
κα.

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

ὄχι

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

ἔθερίζοντο εἰς ὕψος 20-25 ἑκατοστὰ

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ἔλεγοντο καλουμένα

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

ὄχι ἴδιοι... οἱ θεριζοῦντες ἐπιθετοῦν ἐπὶ τὰ χερσὶ
βολὰ ἐπὶ τῶν ἐδαφους

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ἔτοποθετοῦντο κατὰ ὠρὸν 50-100
χερσὶν μαζί

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

..Ελίσχοντο οὐ γυροί.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

..Εἰσέρχονται... ὁ ἡμέτερος θερίζων... αὐτοὶ θερι-
στικὰ μηχανήματα... οἱ ἴδιοι... οἱ ἴδιοι...
κτλ... τῶν ἀφ' ὧν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

- 2) Πώς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ονοματολογίαν).....

...Δὲν... ἤρχοντο... ζῆνον... θεριστοὺς (ἐργα-
ταί).....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

...Δὲν... ἔφεραν οὐτι... οἱ ἄνδρες, οὐτι αὐ-
τοὶ... εἰς τὰς χεῖρας τῶν κατὰ
...οὐτι... περιεβάλλοντο τι... τῶν...
...μέσσην... τῶν.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

... Δὲν ἔδιδετο ... τραορχή

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν ... διαφορὰ τραγού-
δια, ... ὅχι ... χηρτικὰ μὲ τὸν θερισμόν.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυροὺς ἢ φάσαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

... Δὲν ... ἀφιναν μέρος ἀθήριστον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρασιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν, ἀπὸ τὸ
μεσημέρι ... ἕως ... τὸ ἀποχῶμα

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ...ἰδίας...ὁ...δεματιῶν...ἐκχυμὰ τι ζε...3...5.
 δεμάτια...τὶς...ἐκχυμὰ...δωρὰν, ἀφ' αὐ-
 ἡ...κοντὰ...τὶς αὐτῶν.....
 ἔδενοντο...μὲ...δεμάτια...κατὰ...
 να...ἀπὸ...ἐκχυμὰ...
 οὐδὲν...ἐργαλεῖον...ἐχρησ. μο.ταιῆτο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;.....

Ἀφήνοντο εἰς τὴν...ἰδίαν...θέσιν..

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1962.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Γίνεται ἕνα φύτευμα ἀπὸ 15-28
Φεβρουαρίου καὶ ἄλλο ἀπὸ ἀρχῆς
ἔως 20. Ἀύγουστον.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Γίνεται καὶ μὲ ἄροτρο
καὶ μὲ ματωῦρες καὶ ἄλλαν εἶναι
λασπῇ, μὲ βιδιρένια δεικνύοντα.
Εἰδικοὶ ἐρχάλλουσιν δὲ ν. χρησιμοποιοῦται

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἐσυνθίζετο ἡ διατροφή
τῶν ζώων μὲ σανόν καὶ ἄλλο. Ὁ σανὸς ἐσπέρνεται
κατὰ μῆνα Ὀκτωβρίου καὶ Ἰαννουαρίου μὲ ὄργανον. Μετὰ
τὴν κοπὴν ἔμεινε περὶ 25-15 ἡμέρας ἄδριος εἰς τὸν
ἀγρὸν πρὸς ξήρανσιν καὶ μετὰ εἰς 15-20 δεικνύοντα καὶ μετὰ
ἐφέρετο εἰς τὸν ἀγρὸν (ῥῖνα)

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). Τὸν Ἀπρίλιον, μὲ ὄργανον.....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Δὲν ἔχρησιμοποιεῖτο...
 ἔργασιον.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Συνήθως μεταφέροντο κοντὰ εἰς τὸ
 ἄλωνι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Καλεῖται θεμωνιά. Γίνεται ἡ τοποθέτη-
 σις εἰς σωρόν ἀπὸ 10 - 20 δεμάτια....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι;

Ὑπῆρχον ἀνέκαθεν ἄλωνια διὰ τὸν
 ἄλωνισμόν καὶ δημητριακῶν.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν;

Ἐντὸς τοῦ χωρίου ἡσ. κατε-
 σκευαζμένα τὰ ἄλωνια.....

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἡ θ. ο. ω. . . κοινὰ τὰ ἄλῳνια, κοινολογικὰ καὶ τὰ χρησιμοποιοῦσαν μετὰ τὴν θείαν ὁλοκαὶ καὶ τοὶ κοινὸι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ ὅτι ἄλῳνις καὶ τὰ μέλη τοῦ οἴκου.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλῳνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀρχεται ἀπὸ ἀρχαῖου νόμου καὶ λήγει κατὰ τὰ μέλη τοῦ οἴκου.

- 7) Εἶδη ἄλῳνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλῳνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλῳνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

ἡ θ. ο. ω. πετράλῳνα, ἀκτινικὰ, ἀκτινὸς 8, 50 μ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλῳνι ἐκαστον ἐτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἄλῳνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλῳνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

ἔγινετο μόνον ἓνας καθαρισμὸς πρὸς τῇ χρησιμοποιοῦσιν τὸν . . .

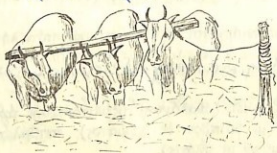
- 9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἄλῳνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλῳνισμοῦ γίνεται ὀρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Διὶν γίνετο ὠριμίνων ἡμέραν καὶ ὥραν . . .

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλῳνόςτυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Ἐτοποθετοῦντα πρῶτον τὰ δῆματα ἔρριζα
μετὰ τὰ ἡνιοχόν καὶ τὰ ἡσίωνον καὶ
ἐν βουνίχῃ ἤρχιζεν ὁ ἄλωνι. Γ. μ. β. γ.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύνων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύνων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλ-
ωνιῦ στυλὸς, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον των τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Εἰς τὸ μεθον. τῶν ἄλωνι. δὲν ἔτοποθετο.

Ἐν βουνί. στ. β. γ. τῶν ἄλωνι. ἔχ. ν. τ. ο.

διὰ τῆς κατηπατήσεως ὑπὸ περιφερομένων

4- ὁ ἡνιοχὸν ἢ ἡμῖανον αἱ ὁποῖα ἔτραφον καὶ
κέντουχεν καὶ ποτίζον δὲν εἰς δένδρα

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνι. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

— 21 —

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

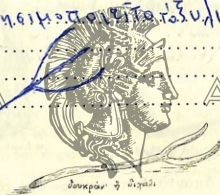
(Ἀρχίζει) ἤρχιζεν κατὰ τὴν 9^{ην} π.μ.
καὶ ἐπείθωντο κατὰ τὴν 6^{ην} μ.μ. ἄν.
διεκόπτετο.....

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Ἐχρησιμοποιοῦτο τὸ ξύλινον... δικριάνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δικριάνι

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;

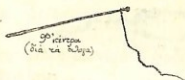
(Ρίπτει), ἔρριπτε τὸν ἀκόπον... 6^{ην}
χρ. μ.μ. τὸ ξύλινον... δικριάνι.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

ἄν. ἦτο ἐν χρήσει εἰδική ἀλωνό-
βερρα, πορὰ τοῦ καμπουντῆ... >>.....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Δεν ὑπῆρχιν... τίδῃ... ὀνομασία... τρῶς τοῦτο.
Ἡλωνί (σιτο... μία... στρώσις).....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐλῆχοπο... ἡλῶμα...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνισταὶ), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Δὲν ὑπῆρχον ποτὶ ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὸν στάχυν, παρὰ ὁ περι-

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· ὅσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

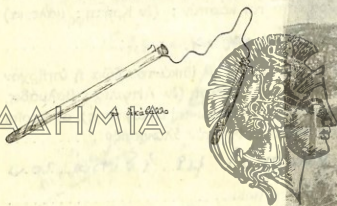
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ὄρου δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

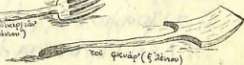
Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων... ἐτραγουδοῦντο
τραγούδια... κ.κ. Κόφτε νῆ... Λίγη τῶν... ἔλια...
κ.κ. πᾶς... πονή... μου... στο... Μωριά... κ.κ. π.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωπιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταίριος κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις
ἀλωπιστικῆς μηχανῆς κατὰ τὸ 1950. Τὴν ἐπρομηθεύθη
β'. Δίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Λέχονται... λειῶμα... τὸ... λειῶμα σωρεύεται
... μὲ δικριάνι... κ.κ. ζύλινα... μὲ φτύρι... ζύλινα
... καὶ μὲ δικιργιάνι... μὲ δικιργιάνι... φέρτο
... κατὰ δικιργιάνι... κ.κ.

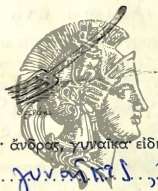
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο

Εἰς Γῆμα. Πίμα. Κῆς.
, Ἐπῶν εἰς τὸν Γωρῶν
δὲν. Ἰκαρπῶν. 1920. 11.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτᾶρι, θρινᾶκι ; Ἰχνογραφῆσατε τοῦτο.....)

Τὸ ἀνέμισμα... ἐξήντητο μὲ τὰ ὠς ἄνω.
ἐρχομένη (δικριάνει, φτυάρι).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ανδρες καὶ γυναῖκες, ὄχι εἰς ἰκὸν
ἐχνηστῆς.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λήχισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἷς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δευτέρον ἀλῶνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

ἤλπιοντο ἡλικροδοῦν· ὁ καρπὸς
ἀποχρεῖζεται· καὶ κόκκα ἐσθρύνεται
ἢ τεφρύνεται, καὶ μὴ μὴ αἰεὶ ὅπως
δωρεῖσθαι αὐτῶν μαρτυρεῖται.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

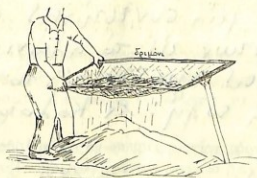
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... ἔχινετο μετὰ κόσκινον

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχθυογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Εἰναι το διαβαθμωθρον ὑπὸ γνηκός
καὶ μετὰ ἰδικοκ καὶ σκικον, τὸ ακδερν
νινα

- 7) "Όταν έτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμοὶ
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ἐρχομαι τιζέτω τὸ σῶμα μου... ζήλωμα
αὐτοῦ... ἐπὶ τοῦ σώματος... χαρίζεται
στραυρόν... ἔτοιμα θύειται τὸ πνεῦμα
τοῦ σώματος... ἵνα διακριθῇ... προσκυνῇ
καὶ ἀπαγορεύσῃ τοῦ σώματος εἰς ἕλκετα..

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Εχόντες μια συνέθεσιν ὁλων των
βασικων των εις το αλκοολογ. Η
συνθεσις εχοντο εις το αλκοολογ. Εου
ναιτο η εψη: 55 Κατοφωμενο >>

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἀμέβωδ. εἰς τὸ ἀλώνι ἤρχιτο. ὁ ἀγροφυλάξ
καὶ ἡ ἀμέβωδ. 2% (ὁ κάδας.)

Ἐμπεριέτο μὲ τὸ σχεδιασθὲν δοχεῖον τὸ ὅποιον
ἐχώρει 11 ὁκάδας καὶ ἐλεγχέτο ἐμὲ καὶ τοῦ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο, **Ναί**

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, **-**

γ) τὸ γυφτιάτικο, **-**

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρον τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Ἦτο τὸ ἀνωτέρω σχεδιασθὲν δοχεῖον
ἐκ λομαρίνης

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Ἀπεθηκεύετο εἰς τὴν οἰκίαν ἐντὸς ξυλίων καὶ κονίων μεθ' ἄλλων

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *τὸ ἄχυρον... εἰσάθη κωλύον*
ἐν τῷ... χωρὶς... ἢ... τὸν... ἀχυρῶνα...

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀλώνισμα...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), ᾠποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμμα φωτιάς... λαμβάνει... χώραν... καὶ
ἑσπερας 23... ἔθιμον... τοῦ... 1)... κατὰ
τῆς Ἀποκριῆς... καὶ 2)... τὴν παραμονὴν τοῦ

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Ἀπὸ... τῆς... ἑσπερας... τοῦ... ἑσπερας... μέχρι
καὶ τῆς... ἑσπερας... τοῦ... ἑσπερας... τοῦ... ἑσπερας...
τοῦ... ἑσπερας... τοῦ... ἑσπερας... τοῦ... ἑσπερας...
χώρας.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Δέν υπήρχιν... επίδική... άναμαδιά.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;....

Τών... πυρών... ήναπτυν... και... άναπτουν
παιδιά... και... υιοί.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.

Τά κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;.....

τά συλλέγουν... παιδιά... από... τούς... γείτονες.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Οδάκις... τρελών... τά... συλλέγιντα ξύλα
πυθάνουν... τά... παιδιά... και... γίρον... άλλα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τσάπιν διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ζόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

Ώριμίαν... γυναικεί... ήνωριζαν... περική
ζόρκια... τά... όποια... ήλγον... μουσικώς... διά
νά... άνδρυν... τά... μάθη, ~~τα... ήλγον... και~~
~~ώ... ήλγον... και~~.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Γύρω... από... τών... πυρών... ήπιδον...
άνδρες... και... παιδιά... χάριν... άετιότητος.
!Επική... γύρω... από... τών... πυρών... ήχορυν-
αν... και... χορεύουν... άνδρες... και... γυναικεί.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Δέν... ὑπάρχειν ἔθιμον... καὶ... ρίπτουν...
εἰς τὴν... φωτιάν... καὶ...
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

..... Ὁμοιώματα... δέν... ἐκαίοντο...
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘ/ΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ
ΝΑΥΠΑΓΙΑΣ-ΕΡΜΙΟΝΙΔΟΣ
Αριθ. Πρωτ: 1097

ΕΠΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ
Εν Ναυπλίου τῇ 6-4-1970

Πρός
τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν
-Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας-
Ὁδός Ἀναγνωστοπούλου 14
Εἰς Ἀθήνας (Τ.Τ.136)

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν ὑμῖν, συνημμένως, τὰ ληφθέντα
εἴκοσι πέντε (25) ἀντίτυπα τοῦ ἐρωτηματολογίου ὑμῶν, διὰ τὴν σύντα-
ξιν Λαογραφικοῦ Ἀτλαντοῦ τῆς Ἑλλάδος, δεόντως συμπληρωμένα παρ'
εἴκοσι πέντε (25) διδασκάλων τῆς καθ' ἡμᾶς περιφερείας, διὰ τὰ καθ'
ὑμᾶς.

Ἀνακοίνωσις ΥΠΑ

Υπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας

-Δ/νσιν Δημοτ. Εκπ/σεως-

- Τμήμα Προσωπικοῦ-

εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ.

55584/1969, Δ/γῆς του.

Εἰς Ἀθήνας

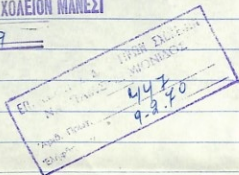

Μετά τιμῆς
Ὁ Ἐπιστολεωφίτης
Δρ. Σ. Παπαδημητρίου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΝ ΠΑΥΣΑΛΑΣ - ΕΡΜΟΝΙΔΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΜΑΝΕΣΙ

Αριθ. Πρωτ. 19

Προς
Το Κέντρο Έρευνας της
Ελληνικής Λογογραφίας
(Δια του κ. Επαμεινώνου Αμωτ.
Έκπ/σως Έκπαιδ Περιφέρειας
Ναυπλίας - Ερμιονίδος)
Εις Αθήνας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Εν Μανέσι τη 8-2-1970.

ΑΘΗΝΑΙΟΝ

Λαμβάνω την τιμήν να
υποβάλω χείρ συνημμένως
επιτετατόν ἑρωτηματολόγιον δια
χρωματικά ἑσχαλῖα καὶ κατ'
ἐξουσίαν πορτοκαλίνο ἑρωτ.
πληρωμένον, μετὰ περιγραφῆς
τοῦ χρωματικοῦ βίου τῶν
κατοίκων τῆς κοινότητος
Μανέσι Ἀργολίδος.

Εὐπαιδεύτατος

Ὁ Διευτὴς τοῦ ἔχουσιον
Ν. Π. Ζῖος

(1)

Περιγραφή τοῦ γεωργικοῦ βίου τῶν
κατοίκων τῆς κοινότητος Μάνεσι
Ἀρρογίδος.

Εἰς τὴν κοινότητα Μάνεσι ἡ κυρία διοχο-
 ρία τῶν κατοίκων δὲν ἦτο ἡ καλλιέργεια
 τῶν διμετριάων. Κυρία διοχορία αὐτῶν
 ἦτο ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ. Ἡ διοχο-
 ρία ὅμως καὶ μετὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς
 ἀμπέλου, τῆς ἐταίας, τῶν διμετριάων καὶ
 κατὰ τὰ τελευτάτα ἐστὶ πολλοὶ ἐν τῶν
 κατοίκων ἐστράφησαν πρὸς τὴν καλλιέργειαν
 τῶν ἐσπερίδων καὶ τῶν γηπευτικῶν.

Ἡ καλλιέργεια τῶν θυμιατηρίων καὶ κυρίως
τοῦ οἴων ἀπεβίβηεν καὶ ἀποβίβει εἰς τὴν
ἐξασφάλισιν τῆς ἀνατομικῆς διὰ τὴν
οἰκισμῶν τῶν κακοθίων ποσότητος αὐτῶν
Σήμερον δὲν καλλιερгоῦν ἀμπελούς.

Ὅσοι ἐκ τῶν παλαιῶν ἠσχοῦντο καὶ
 μετὰ τὴν ἀντιπροφίαν, μετὰ τὰς πρώτας βροχὰς
 τοῦ φθινοπώρου, ἐσπεύδον τὰ σπείρουσιν δια-
 φορὰ ἀντιπροφίαν γινεῖται, διὰ τὰ πρόβατα
 τῶν ἡτοιμασθῆναι, θρώμ, λαθοῦρι καὶ βίω.
 Ὅταν ἐφ' ἑρῶντων καὶ ἐμεγάλωντων ὅτις
 ἤρχοντο εἰς αὐτὰ τὴν βοσκὴν τὰ πρόβατα
 τῶν. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ σήμερον.

Πρό του 1950 από τὰς ἀρχαίς τουτω-
βρίου ἤρχιζεν ἡ σπορά τοῦ σίτου. Σήμερον
σπέρνουν τὸν σίτον κατὰ τὸν μῆνα Νοε-
μβρίου.

#

Ἀπὸ τοῦ 3^{ου} δευτερίου τοῦ Ὀυτωθρίου
μέχρι 20 Δευτερίου ποτὲς φορές, οἱ
κατοικοὶ ἐσπορεύονταί μετ' τὴν σύμφορμὴν
τοῦ ἐλασιώρκου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔλαβον
τὸ ἔλασον εἰς ἐλασοτριβεῖα ἐντὸς τοῦ χωρίου.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἐν τῷ κού κούκιδι
ἡ παραγωγή τῶν ἐσπεριδοειδῶν εἰς τὴν Ἀ-
ργυρίδην, ἀπὸ τοῦ Ὀυτωθρίου μέχρι τέλει Ἰ-
ανουαρίου, οἱ περισσότεροι ἐν τῶν κατοίκων,
ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐργάζονται ὡς ἐργα-
ταί εἰς τὴν κοπὴν ἐν τῷ δένδρῳ καὶ τὴν
μεταφορὰν τῶν καρπομαλίων, ὡς καὶ εἰς τὰ
ἐργαστασία οὐσινεασίας ἐσπεριδοειδῶν εἰς
τὴν γύρω περιοχὴν, καὶ τὸ βράδυ ἐπιστρέ-
φουσιν εἰς τὰς οἰκίας τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΤΑ Τὸν Μῆνα Μαρτίου ἑκάστην

κατοικίαν - καλλιεργῆται καὶ τοῦτο οἱ κα-
τοικοὶ τοῦ χωρίου ἐκτελεστοῦνται ἔτσι-
μῶς τὸ φυτώριον τοῦ καπνοῦ, τὸ ὁποῖον
λέγεται «τσάμι». Σπέρνει εἰς ἕνα ὁρισμέ-
νον χωρὸν πηλοῖον τῆς αὐτῆς τοῦ τοῦ
σπόρου, ἐν τῶν ὁποίων φυτρώσκει τὰ μικρὰ
φυτὰ τοῦ καπνοῦ. Αἱ περιποιήσεις αὐτοῦ συν-
ίστανται εἰς πότισμα διὰ κοινῶς ποτιστη-
ρίου, τίπαινον διὰ ζωϊκῆς ἀντρείας καὶ σιέ-
πασμα διὰ μαλμαριάνων ἐν νάυλῳ, πρὸς
προφύταξιν ἐν τῷ ψύχρῳ.

Ἀπὸ τὰ μέσα Μαρτίου ἀρχίζει τὸ φύτεμα
τοῦ καπνοῦ εἰς τὸν καπνοκρόν, (καὶ σπανίως
ζωντας) ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκφυλισθῆναι διὰ δύο

ὀρχηστῶν καὶ σβαρνίσματος. ἔξαιθουν τὰ
 μὲν ὑποὶ αὐτοῦ τὰ «ἐξάνια» καὶ τὰ
 μεταφύτουν εἰς τὸν ἄγρον. Μετὰ αὐτὸ 25-
 30 ἡμέρας ἀρχίζει τὸ σπένδιμα. Κατὰ
 τὰ μέσα Ἰουνίου ἀρχίζει ἡ σπένδιμα
 ἡ σπένδιμα τῶν φύτων τοῦ καπνοῦ.
 Μετὰ αὐτὸν εἰς τὸν ἄγρον πρὶν κατὰ 24-
 26 ἡμέρας καὶ αὐτοῦ φέρουσιν μεγάλα κα-
 ρφίνα καὶ τὰ φερύουσιν εἰς τὰ ἱῶα, τὰ
 μεταφέρουν σὴν οἰκίαν, ὅπου ἀρχίζει ἡ
 μέσος τὸ «πέρασμα τοῦ φύλλου» ἀπὸ
 μὲν καὶ μετὰ τούτου. Μετὰ, εἰς βέρφε,
 ὅπου ἔχουν περάσει τὸ φύλλον, εἰς
 βέρφον σὴν οἰκίαν. Μετὰ τὴν 31-
 32 ἡμέρας φέρονται τὰ ἔμματα τοῦ καπνοῦ
 εἰς τὸν ἄγρον καὶ ἀφαιρῶνται καὶ «ἐξάνια»
 ἡ ἐργασία συντελεσθεῖς εἰς τὰ μέσα
 Σεπτεμβρίου.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μάιον ἀρχο-
 ροῦνται μὲ τὴν καπνὴν, ξηραίνουσιν καὶ
 μεταφορᾶν τοῦ σανοῦ, τοῦ ὁπωίου ἡ ὁπο-
 ρὰ γίνεται τὸν Ὀκτώβριον.

Κατὰ τὸν Μάιον καὶ Ἰουνίον
 οἱ καπνιστοὶ ἀρχοῦνται μὲ τὸν βερ-
 σμὸν καὶ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸ ἀθωνί-
 σμα, διὰ ἀθωνιστικῶν μηχανῶν σπέν-
 διμα, τοῦ σπένδιμα.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον
 σπένδιμα τὰ χερμωνιστικὰ καὶ ὑπερτι-
 κὰ, ὅσοι ἀρχοῦνται μὲ αὐτὰ. Κατὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

(4)

τὸν Σεπτέμβριον σπέρνουν τὴν σπανίαν
καὶ τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μάιον εἰς νεομα-
ρει.

Αἱ κυριώτεραι μεταρρυθμίσεις εἶναι
ἡ χρησιμοποίησις τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου
ἀπὸ τοῦ ἐτους 1924, τοῦ τραυτέρ ἀπὸ
τοῦ ἐτους 1960 καὶ τῆς θεριστικῆς καὶ ἀθω-
νιστικῆς μηχανῆς ἀπὸ τοῦ ἐτους 1955 καὶ 1950 (τῆς αὐ-
τοκινήτου βιδοχοῦ).

Σιδηροῦ ἀρότρου μονόφτερο.

Πληροφορητὴς γεωργός: Παναγιώτης Καραμάνος
ἡλικία: 64.
Γραμματικὴ γνώσις: Ἀπόφοιτος ἑλληνικοῦ σχολίου.
Τόπος γεννήσεως: Χωρίον Μανέγι Ἀργολίδος.

[Συλλογὴς: Ἄμπρος Θεοφ. Ποζιός, διδάσκαλος.
Ἡ συλλογὴ αὐτὴ γίνετο ἀπὸ 10-1-70 μέχρι 5-2-70.]

(5)

Εν Μαρίγγι τῇ 6-2-1970
Ὁ συλλογὴς δι' ἑνὶς τοῦ σχολείου
τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ